

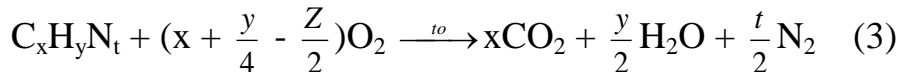
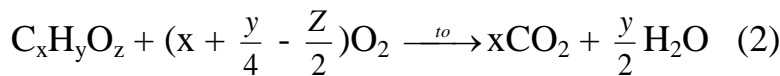
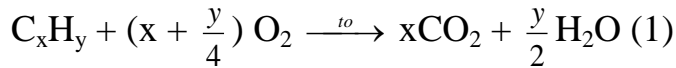
LUYỆN THI ĐẠI HỌC 2013 – PHẦN XÁC ĐỊNH CÔNG THỨC PHÂN TỬ HCHC

Dạng 1: Lập công thức phân tử của hợp chất hữu cơ theo phương thức thể tích.

Phạm vi áp dụng: Phương pháp này được dùng để lập công thức phân tử của hợp chất hữu cơ ở thể khí hoặc hơi.

- **Bước 1:** Xác định thể tích các chất trước và sau phản ứng đốt cháy.

- **Bước 2:** Viết phương trình phản ứng cháy dưới dạng tổng quát.

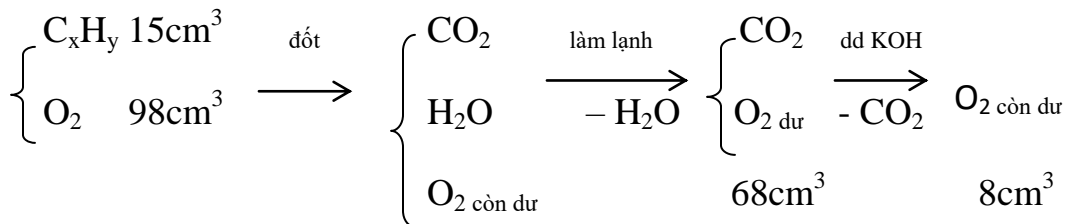

Đưa thể tích các khí đã xác định được ở bước 1 vào phương trình phản ứng cháy.

Bước 3: với pt (1) $\Rightarrow x = \frac{V_{CO_2}}{V_A} = \frac{n_{CO_2}}{n_A}$; $\Rightarrow y = \frac{2V_{H_2O}}{V_A} = \frac{2n_{H_2O}}{n_A}$ $x + \frac{y}{4} = \frac{V_{O_2}}{V_{C_xH_y}}$

Lập tỉ lệ mol và tỉ lệ thể tích tương ứng với các chất Lưu ý: Các nghiệm số tìm được là các số nguyên dương.

Bài 1. Đốt cháy hoàn toàn 15cm^3 hidrocarbon trong 98cm^3 O_2 (lấy dư). Sau đó làm lạnh hỗn hợp thì thu được 68cm^3 khí, cho qua dung dịch KOH thì còn lại 8cm^3 khí. Thể tích các khí đo trong cùng một điều kiện về nhiệt độ, áp suất. Xác định công thức phân tử của hidrocarbon.

Bước 1: Từ sơ đồ trên các em rút ra thể tích các chất.

$$V_{C_xH_y} = 15\text{cm}^3$$

$$\left. \begin{array}{l} V_{O_2} \text{ ban đầu} = 98 \text{ cm}^3 \\ V_{O_2} \text{ dư} = 8 \text{ cm}^3 \end{array} \right\} \rightarrow V_{O_2} \text{ cháy} = 98 - 8 = 90 \text{ cm}^3$$

$$V_{CO_2} = 68 - 8 = 60 \text{ (cm}^3\text{)}$$

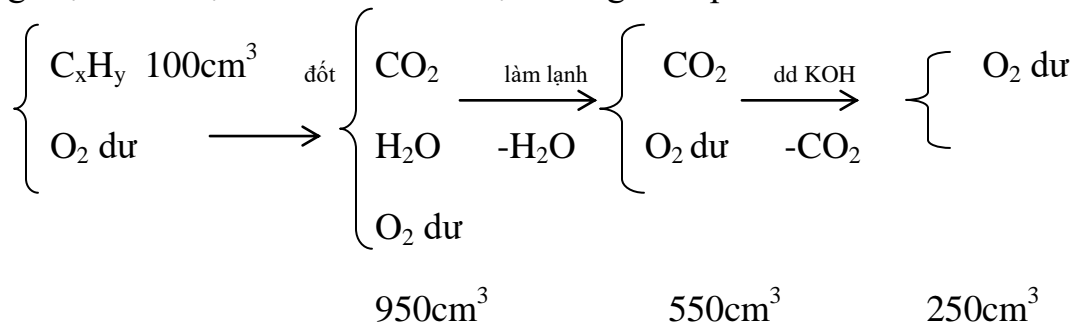
Bước 2: Viết phương trình cháy: $C_xH_y + (x + \frac{y}{4}) O_2 \xrightarrow{to} xCO_2 + \frac{y}{2} H_2O$

$$\begin{array}{ccc} & 15 & 90 \quad 60 \end{array}$$

Bước 3: Lập tỉ lệ $x = \frac{V_{CO_2}}{V_{C_xH_y}} = \frac{60}{15} \rightarrow x = 4$

$$x + \frac{y}{4} = \frac{V_{O_2}}{V_{C_xH_y}} = \frac{90}{15} = 6 \rightarrow y = 4(6 - 4) = 8 \rightarrow \text{Công thức phân tử } C_4H_8.$$

Bài 2. Cho lượng oxi dư vào 100 cm^3 hidrocacbon rồi đốt cháy. Sau khi đốt cháy hoàn toàn thể tích hỗn hợp khí thu được là 950 cm^3 . Cho hơi nước ngưng tụ, thể tích còn lại là 550 cm^3 . Sau khi cho qua dung dịch KOH thể tích còn lại 250 cm^3 . Thể tích các khí đo trong cùng một điều kiện như nhau. Xác định công thức phân tử của hidrocacbon.

$$V_{C_xH_y} = 100 \text{ cm}^3$$

$$\rightarrow V_{H_2O(C_xH_y)} = 950 - 550 = 400 \text{ cm}^3$$

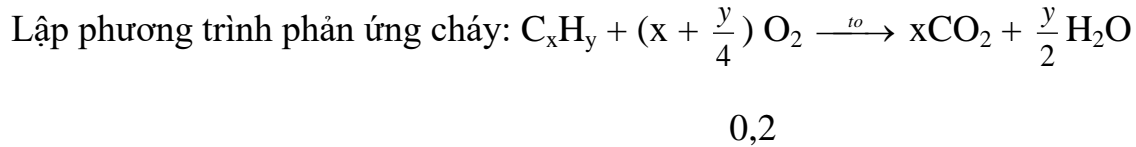
$$V_{CO_2} = 550 - 250 = 300 \text{ cm}^3$$

Lập phương trình cháy: $C_xH_y + (x + \frac{y}{4}) O_2 \xrightarrow{to} xCO_2 + \frac{y}{2} H_2O$

$$V_{CO_2 \text{ dư}} = 2 - \frac{1}{2} \cdot 1,6 = 1,2 \Rightarrow V_{CO_2 \text{ tổng}} = V_{CO_2 \text{ dư}} + V_{CO_2 \text{ pu}} = 1,2 + 0,1 = 1,3$$

$$V_{C_xH_y} = 0,5 - 0,1 = 0,4 \Rightarrow n_{C_xH_y} = 0,1 \text{ mol}$$

Lập tỉ lệ: $x = \frac{\text{số mol } CO_2}{\text{số mol } C_xH_y} = \frac{0,3}{0,1} = 3$

$y = 2 \cdot \frac{\text{số mol } H_2O}{\text{số mol } C_xH_y} = 2 \cdot \frac{0,4}{0,1} = 8 \rightarrow C_3H_8 = 78$

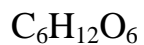
Bài 5.

Đốt cháy hoàn toàn 400cm³ hỗn hợp gồm hiđrôcacbon A và nitơ với 900cm³ O₂ có thể tích khí thu được là 1,4lít. Sau khi cho nước ngưng tụ (hóa lỏng) thì còn 800cm³; cho hỗn hợp lội qua KOH còn 400cm³, các khí đo ở cùng điều kiện.

Xác định CTPT của hiđrôcacbon A.

Bài 6. Đốt cháy hoàn toàn 10cm³ hợp chất hữu cơ chứa 3 nguyên tố C, H và O, trong 40 cm³ khí O₂ (lấy dư), sau khi phản ứng kết thúc thu được 60cm³ hỗn hợp khí. Làm lạnh hỗn hợp sản phẩm thu được 30cm³ hỗn hợp khí, dẫn tiếp qua bình đựng dung dịch NaOH thấy có 10cm³ thoát ra khỏi bình. Xác định công thức phân tử của hợp chất hữu cơ biết thể tích các khí đo trong cùng điều kiện về nhiệt độ và áp suất.

Câu 7: Đốt cháy hoàn toàn 0.1 mol chất X (chứa C, H, O) cần 0,6 mol O₂ tạo ra 0,6 mol CO₂ và 0,6 mol H₂O. biết M bằng 180. Tìm công thức phân tử của X.

Câu 8: Đốt cháy hoàn toàn 0,2 chất Y (chứa C, H, O) cần 0,3 mol O₂ tạo ra 0,2 mol CO₂ và 0,3 mol H₂O. biết tỉ khối của chất Y với không khí là 1,11. Tìm công thức phân tử của Y.

Bài 9: Trộn 10ml một Hydrocacbon khí với một lượng O₂ dư rồi làm nổ hỗn hợp này bằng tia lửa điện. Làm cho hơi nước ngưng tụ thì thể tích của hỗn hợp sau phản ứng thua thể tích ban đầu 30ml. Phần khí còn lại cho qua dung dịch KOH thì thể tích hỗn hợp giảm đi 40ml nữa. Xác

định CTPT của Hydrocacbon biết rằng các thể tích đo trong cùng điều kiện nhiệt độ, áp suất, biết tỉ khối hơi của hydrocacbon với Heli bằng 14.

ĐS: C_4H_8

Bài 10: Đốt cháy hoàn toàn 0,01mol chất hữu cơ (B) bằng một lượng Oxy vừa đủ là 0,616 lít thì thu được 1,344 lít hỗn hợp CO_2 , N_2 và hơi nước. Sau khi làm ngưng tụ hơi nước, hỗn hợp khí còn lại chiếm thể tích 0,56 lít và có tỉ khối đối với Hydro bằng 20,4. Xác định CTPT của (B) biết rằng các thể tích khí đo trong điều kiện tiêu chuẩn và (B) chỉ chứa một nguyên tử Nitơ ?

ĐS: $C_2H_7O_2N$